

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av punktskattelagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av punktskattelagen (RP 45/2024 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Delegationen har hört

- konsultativ tjänsteman Krista Sinisalo, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Pia Kivimies, finansministeriet
- jurist Minnamari Pigg, social- och hälsovårdsministeriet
- ledande skattesakkunnig Piia Lax, Skatteförvaltningen
- tullöverinspektör Anna Kallio, Tullen
- forskarprofessor Pia Mäkelä, Institutet för hälsa och välfärd (THL)
- ledande expert Toni Jääskeläinen, Finsk Handel rf
- verkställande direktör Katriina Jaakkola, Bryggeri- och läskedrycksindustriförbundet rf
- chefsekonom Otto Kyyrönen, SOSTE Finlands social och hälsa rf
- verksamhetsledare Susanna Heikkinen, Förening för Finlands Alkoholdryckhandel rf
- ekonomisk expert Janne Kalluinen, Skattebetalarnas Centralförbund rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- arbets- och näringsministeriet
- Konkurrens- och konsumentverket
- Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira)
- Finlands näringsliv rf
- Turism- och Restaurangförbundet rf
- Finlands Dagligvaruhandel rf.

Inget yttrande av

- Företagarna i Finland rf.

Betänkande FiUB 6/2024 rd

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att punktskattelagen ändras.

Preciseringar föreslås i vissa förfarandebestämmelser i enlighet med det redan tidigare nationellt genomförda punktskattedirektivet. I lagen görs också vissa tekniska ändringar.

Dessutom föreslås det att bestämmelsen om skattskyldighet vid distansförsäljning kompletteras. Skyldigheten att betala punktskatt till Finland ska fortfarande i första hand bäras av distansförsäljaren, men enligt förslaget ska köparen, utöver försäljaren, i vissa situationer inom ramen för distansförsäljning ansvara för skatterna på det sätt som möjliggörs genom punktskattedirektivet. Köparen ska enligt förslaget solidariskt ansvara för punktskatten tillsammans med distansförsäljaren, om denne inte har fullgjort sina skyldigheter, utan underlåtit att anmäla produkterna till Skatteförvaltningen innan de avsänts till Finland och att ställa säkerhet för betalningen av punktskatterna.

Enligt förslaget ska dessutom distansförsäljaren vara skyldig att ge det transportföretag som ansvarar för transporten en av Skatteförvaltningen utfärdad identifieringskod, som under transporten på begäran ska visas upp för behöriga myndigheter. En privatperson som köpt produkterna har motsvarande skyldighet vid s.k. distansinköp, dvs. när det är fråga om produkter som personen förvärvat i en annan medlemsstat på något annat sätt än genom distansförsäljning eller genom att ha importerat dem som resandeförsel.

Det solidariska ansvar för punktskatten vid distansförsäljning som föreslås skulle öka intäkterna av punktskatten på alkohol med uppskattningsvis cirka 5 miljoner euro på årsnivå.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt. Bestämmelserna om köparens skatteansvar vid distansförsäljning och om den identifikation som ska följa med transporten föreslås dock träda i kraft tidigast den 1 september 2024.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

I propositionen föreslås det att också köparen vid distansförsäljning ska vara ansvarig för punktskatten. Skattskyldigheten ska även fortsättningsvis i främsta rummet ligga hos försäljaren, men också den som köper en produkt ska vara ansvarig för skatten, om försäljaren inte har fullgjort sina skyldigheter, utan underlåtit att anmäla produkterna till Skatteförvaltningen innan de avsänts till Finland och att ställa säkerhet för betalningen av punktskatterna. Vid distansförsäljning av punktskattepliktiga varor till Finland är det i praktiken i regel fråga om köp av alkoholdrycker i nätbutiker som är etablerade i andra medlemsstater.

Dessutom ska distansförsäljaren vara skyldig att ge det företag som svarar för transporten av produkterna en av Skatteförvaltningen utfärdad unik identifieringskod för försändelsen. Koden ska under transporten visas upp för den behöriga myndigheten på begäran. Vid ett så kallat distans-

Betänkande FiUB 6/2024 rd

köp, det vill säga när det är fråga om produkter som en privatperson har köpt från en annan medlemsstat på något annat sätt än genom distansförsäljning eller genom resandeförsel, ska köparen ha motsvarande skyldighet att ge transportföretaget eller den privatperson som transporterar produkterna en identifieringskod.

I propositionen föreslås dessutom vissa närmast tekniska och förtydligande ändringar i förfarandebestämmelserna i punktskattelagen bland annat för att komplettera genomförandet av punktskattedirektivet.

Vid utskottets sakkunnigutfrågning har det föreslagna solidariska ansvaret för köparen i situationer med distansförsäljning allmänt taget ansetts vara en positiv ändring. Vid utfrågningen betonades bland annat en rättvis konkurrensmiljö där utländska branschaktörer fullgör sina skyldigheter lagenligt, och köparens skatteansvar vid distansförsäljning har ansetts förbättra konkurrensneutraliteten. Sakkunniga lyfte också fram betydelsen av övervakning och tillräckliga resurser för den. Flera av de utfrågade har betonat att köparen på förhand bör ha en faktisk möjlighet att innan köpbeslutet fattas utreda om säljaren har betalat eller kommer att betala skatterna i enlighet med bestämmelserna. Dessutom har det lyfts fram att frågan är problematisk ur rättssäkerhetssynvinkel. Skyldigheten att ge transportföretagaren en identifieringskod har fått brett understöd vid utfrågningen, men också försäljarens administrativa börda i anslutning till detta har lyfts fram.

Utskottet tillstyrker propositionen utan ändringar. Sammantaget anser utskottet att de föreslagna ändringarna behövs och är angelägna. Målet är att effektivisera betalningen av punktskatter till Finland i enlighet med punktskattelagen när punktskattepliktiga varor skaffas genom distansförsäljning från en annan medlemsstat i EU. På detta sätt säkerställs inflödet av skatter.

Syftet med skyldigheten att ge transportföretagaren en identifieringskod är att skattekontrollen av punktskattepliktiga produkter ska bli effektivare och att punktskatterna på så sätt betalas till Finland i enlighet med lag. När koden ska visas upp på begäran av en myndighet blir skattekontrollen och processen sannolikt smidigare i fråga om de e-handelstransporter som följer reglerna och då kommer också den inre marknaden att fungera smidigare.

Enligt propositionen är bedömningen av konsekvenserna av det förslag som gäller regleringen av distansförsäljningen förenad med mycket stor osäkerhet. I dagsläget betalas alkoholskatt bara för en bråkdel av de alkoholdrycker som säljs och köps på nätet. I nuläget betalas enligt propositionen årligen omkring 1 miljon euro i alkoholskatt lagenligt av säljaren eller köparen, medan alkoholskatten för de kvantiteter alkoholdrycker som för närvarande köps på nätet bedöms uppgå till cirka 50 miljoner euro per år. Den föreslagna ändringen har dock inte bedömts öka skatteintäkterna så mycket, eftersom det kan antas att största delen av näthandeln med alkoholdrycker ur köparens synpunkt inte längre är lönsam jämfört med andra köpkanaler om de måste börja betala alkoholskatt i Finland. Enligt propositionen uppskattas alkoholskatteintäkterna öka med cirka 5 miljoner euro på årsnivå till följd av ändringarna. De föreslagna ändringarna inverkar inte på vem som är mervärdesskatteskyldig vid handel på nätet. Mervärdesskatteintäkterna beräknas dock öka med cirka 2 miljoner euro på årsnivå.

Betänkande FiUB 6/2024 rd

Köparens ansvar vid distansförsäljning

Punktskatterna överförs vanligen på köparna i försäljningspriserna. Köparens skatteansvar vid distansförsäljning handlar i grunden om att köparen blir ansvarig för den skatt som den faktiskt skulle ha betalat som en del av produktpriset, om distansförsäljaren hade handlat lagenligt och köparen inte hade fått skatteansvar. När köparen blir skatteansvarig till följd av att distansförsäljaren handlar i strid med bestämmelserna, blir köparen solidariskt ansvarig för betalningen av skatten, men han eller hon blir ändå inte föremål för sanktioner. I situationer där distansförsäljaren har en skatterepresentant i Finland kan köparen inte bli skatteansvarig vid distansförsäljning.

I distansförsäljningsprocessen har köparen inte möjlighet att innan beställningen görs försäkra sig om att distansförsäljaren kommer att följa förfarandebestämmelserna, eftersom förhandsanmälan görs och säkerhet ställs först efter det att beställningen har gjorts. Enligt erhållen utredning kan Skatteförvaltningen lämna köparen skatteuppgifter om säljaren endast när köparen har fått partsställning i beskattningsärendet, vilket sker först efter en produktbeställning på nätet.

I beställningsskedet är det ur köparens synvinkel allmänt taget fråga om att före köpbeslutet bedöma säljarens tillförlitlighet på samma sätt som vid all näthandel. Vid sakkunnighörandet betonades köparnas behov av att få tillräcklig information om det skatteansvar som de nya bestämmelserna medför vid distanshandel. Utskottet instämmer i detta och anser att det är viktigt att tillräcklig information om de föreslagna ändringarna finns tillgänglig. Utskottet betonar också att det behövs tydliga anvisningar av Skatteförvaltningen för att köparna ska bli medvetna om detta ansvar och kunna bedöma distansförsäljarens tillförlitlighet med tanke på det skatteansvar som eventuellt uppstår för dem själva. Det är viktigt att de ekonomiska aktörerna och konsumenterna lätt har tillgång till information om de förfaranden och krav som ska följas.

Avslutningsvis

Utfrågade sakkunniga har påpekat att de föreslagna ändringarna till någon del kan strida mot den gällande alkohollagstiftningen, eftersom distansförsäljning av alkohol inte har definierats i alkohollagen. Utskottet konstaterar att punktskattelagens bestämmelser om distansförsäljning grundar sig på punktskattedirektivet och gäller endast beskattning. Skattelagstiftningen tar inte ställning till om distansförsäljning av alkoholdrycker är tillåten eller förbjuden med stöd av annan lagstiftning.

Enligt regeringsprogrammet för regeringen Orpo ska bestämmelserna om distansförsäljning i alkohollagen förtydligas så att finländarna entydigt har rätt att via distansförsäljningsförfarandet köpa alkohol av företag i andra EU-länder. Eventuella kommande bestämmelser om distansförsäljning i alkohollagen kan vara betydande också med tanke på skattekontrollen. Dessutom kan de också ha betydelse för köparens bedömning av distansförsäljarens verksamhet.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Betänkande FiUB 6/2024 rd

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 45/2024 rd utan ändringar.

Helsingfors 31.5.2024

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Markus Lohi cent
medlem Markku Eestilä saml
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Janne Heikkinen saml
medlem Timo Heinonen saml
medlem Marko Kilpi saml
medlem Jari Koskela saf
medlem Aki Lindén sd
medlem Mika Lintilä cent
medlem Minna Reijonen saf
medlem Jari Ronkainen saf
medlem Joonas Räsänen sd
medlem Hanna Sarkkinen vänst
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Sami Savio saf
medlem Ville Valkonen saml
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf.

Sekreterare var

utskottsråd Tarja Järvinen.